

"Todos los seres humanos nacen libres e iguales en dignidad y derechos (...)" Art. 1 de la Declaración Universal de los DD HH
"Tots els éssers humans naixen lliures i iguals en dignitat i drets (...)" Art. 1 de la Declaració Universal dels DD HH

Queixa 2100294

Data d'inici 29/01/2021

Promoguda per (...)

Matèria Servicis públics locals

Assumpte Subministrament d'aigua potable.

Tràmit Resolució

Ajuntament de Xàtiva

Sr. alcalde-president

Albereda de Jaume I, 35

Xàtiva - 46800 (València)

Sr. alcalde-president,

D'acord amb el que estableix la Llei de la Generalitat Valenciana 11/1988, de 26 de desembre, del Síndic de Greuges, en el seu títol III, aplicable a la tramitació d'aquest expedient, formulem la següent resolució:

1. Relat de la tramitació de la queixa i antecedents

Amb data 29/1/2021 es va presentar en aquesta institució un escrit signat per la Sra. Maria Isabel Caballero Boscà, amb DNI 20436127Y i domicili a Xàtiva (València), que fou registrat amb el número a dalt indicat.

Substancialment manifestava, en nom i representació de l'Associació de Veïns Carraixet de Xàtiva, que el passat 17/2/2020 la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública els va comunicar, a través de l'Ajuntament i del gestor privat del pou, que l'aigua de la seua zona de proveïment no era apta per al consum, per la qual cosa es va restringir el seu ús per a beure, cuinar, preparar aliments i higiene personal. Des de llavors s'ha dirigit a l'Ajuntament de Xàtiva a fi de solucionar el problema del proveïment d'aigua potable de la zona, però fins al moment no s'hi ha realitzat cap actuació.

En considerar que la queixa reunia els requisits establits en els articles 12 i 17 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, del Síndic de Greuges, fou admesa a tràmit i li'n donàrem trasllat, de conformitat amb el que determina l'article 18.1 de la llei esmentada.

A fi de contrastar el que la persona promotora exposava en la queixa, li sol·licitàrem que, en el termini màxim de 15 dies, ens remetera informació suficient sobre la realitat dels fets i de la resta de circumstàncies que concorren en aquest supòsit, i en concret, que ens informara sobre les actuacions que s'hagen realitzat o que tenen previst realitzar a fi de solucionar el problema de proveïment d'aigua potable del Carraixet.

Una vegada transcorregut el termini indicat sense haver obtingut la informació sol·licitada, el vam requerir amb data 16/3/2021 i rebérem l'informe de l'Ajuntament de Xàtiva el 23/3/2021, en què s'indica:

Antecedents.

L'Àrea Urbana del Carraixet s'ubica al NE del terme municipal de Xàtiva amb una població potencial (incloent sòl urbà i urbanitzable) de 1.350 habitants. La urbanització d'aquestes zones s'ha desenvolupat en precari, i no disposa de serveis essencials tal com l'enllumenat públic, sanejament i depuració d'aigües residuals. No obstant això des dels anys setanta i amb el desenvolupament dels habitatges, aleshores fora d'ordenació, es va implantar una xarxa de

distribució d'aigua de consum per part d'una entitat privada amb les autoritzacions preceptives de l'Organisme de Conca, si més no la qualitat de les aigües no compleix a hores d'ara ni aleshores amb els criteris mínims del RD 140/2003, de 7 de febrer, pel qual s'estableixen els criteris sanitaris de qualitat de les aigües de consum humà, no disposant d'autorització sanitària, incomplint alguns dels paràmetres establits en la legislació segons les dades a les quals ha tingut accés aquest tècnic.

Arran aquesta situació anòmla el Pla General d'Ordenació Urbana en l'any 2000 va classificar l'indret com a urbà, planificant com subministrament alternatiu a les normes estructurals de connexió de les àrees urbana i urbanitzable del Carraixet amb la xarxa de distribució pròxima de la pedania de Torre de Lloris, on l'aigua subministrada des del Nou Pou del Pilar SI compleix amb els criteris legals establits per a les aigües de consum humà en l'actualitat.

Malgrat aquesta planificació no se'n van desenvolupar les actuacions urbanístiques programades mitjançant els Programes d'Actuació Integrada presentats i que finalment amb la crisi no van ser tramitats.

Amb l'objectiu de resoldre aquesta situació i determinar quines són les possibles alternatives de subministrament d'aigües potables tant tècnicament com econòmicament es proposà la redacció d'un estudi de solucions per part d'enginyeria AYMED PROYECTOS OBRAS Y SERVICIOS S.L. mitjançant un contracte de serveis a tal efecte en l'any 2.019.

La mercantil AYMED PROYECTOS OBRAS Y SERVICIOS S.L. presentà en gener de 2020 L'INFORME DE L'ESTAT DE LES INFRAESTRUCTURES D'ABASTIMENT D'AIGUA POTABLE AL "CARRAIXET" on després d'una anàlisi de les possibles alternatives de subministrament d'aigües i la seua valoració es va optar pel subministrament des de la pedania de la Torre de Lloris, concretament des del dipòsit de distribució mitjançant una canonada de fundició i un sistema d'impulsió amb canonada forçada al dipòsit actual del sistema del Carraixet.

Aquestes obres i instal·lacions estan valorades amb un pressupost d'execució material de 197.164,90 €.

Durant el procés d'elaboració de l'estudi de solucions, l'Autoritat Sanitària va inspeccionar les instal·lacions i va emetre un requeriment en el qual qualificava les aigües subministrades com No Potables, instant a comunicar tant al gestor del subministrament d'aigua com als abonats aquesta situació a més de prendre les mesures necessàries per garantir un subministrament en condicions.

Paral·lelament a la tramitació dels projectes i estudis es van considerar diverses actuacions de transició a càrrec de l'Ajuntament de Xàtiva amb la intenció de procedir a la desinfecció de les aigües i possibilitar el seu ús per a neteja i higiene personal. En aquest sentit es va consultar a diverses enginyeries i proveïdors habituals per tal d'instal·lar un sistema de cloració que s'adaptara a les premisses de la instal·lació actual i a les indicacions del Gestor propietari de l'abastiment:

- Xarxa de subministrament única per arruixar conreus i subministrar als habitatges de l'indret.
- Dipòsit sense subministrament elèctric.
- Necessitat de disminuir la concentració de clor en les hores programades per al reg per no malbaratar la producció.

Amb aquestes premisses es van analitzar les tres possibilitats de cloració possibles:

- En impulsió mitjançant injecció a la canonada forçada en funció del cabal d'aigua: La cloració en l'impulsió no permet una regulació efectiva del dipòsit i una concentració mínima nocturna per poder arruixar.

- En dipòsit amb bombes recirculadores mantenint una concentració constant: La cloració en dipòsit amb recirculació no és possible, ja que no es disposa de subministrament elèctric per als requeriments de potència del bombeig.
- En distribució mitjançant injecció a la canonada de distribució en funció del cabal d'aigua (variable).

L'única opció possible amb aquestes premisses és la cloració mitjançant injecció directa a la xarxa de distribució amb una concentració constant, actualment 12 hores diürnes i 12 hores nocturnes sense injecció d'hipoclorit per reduir la concentració en les hores de reg. Aquesta opció és la que s'instal·la i està en funcionament des de principis de juliol de 2020 amb valors de clor residual a la xarxa com el que apareixen:

.../...

A més a més es va realitzar una anàlisi complet i un de control abans i després de la instal·lació de cloració con tal de verificar l'efectivitat d'aquesta en el tractament de desinfecció, incorporant a aquest informe únicament la de control amb absència de microorganismes patògens.

Finalment es va remetre un informe amb data 10 d'Agost a la autoritat sanitària amb la descripció de les actuacions.

Amb registre 24 d'Agost la Direcció de Salut Pública, va emetre un comunicat en contestació a l'informe amb els següents condicionants a la instal·lació conforme al RD 140/2003 pel que s'estableixen els criteris sanitaris de la qualitat d'aigua de consum humà en el qual demanava justificació de:

- Les concentracions de desinfectant residual amb caràcter permanent regular.
- Temps mínim de contacte amb l'aigua a tractar serà de 30 minuts.

És clar que amb aquests condicionants en una Xarxa de subministrament única per arruixar conreus i subministrar als habitatges de l'indret, amb quantitats mínimes de clor residual en el moment d'arruixar **NO ES POT COMPLIR EL REQUERIMENT.**

Per tant calia prendre les següents accions :

• Informar d'aquesta impossibilitat i prendre les mesures necessàries notificant al gestor i als abonats que l'aigua NO ES APTA per a consum humà amb les condicions actuals.

• Prendre les mesures necessàries con tal de:

- Injectar el desinfectant en la impulsió amb l'autorització del gestor (malgrat la concentració de clor residual en les aigües en el moment d'arruixar)

• Be accelerar la redacció del projecte del subministrament alternatiu des de la Torre de Lloris.

• Be comprar o expropiar l'abastiment i realitzar les modificacions oportunes per a subministrar aigua potable.

Situació Actual.

A hores de ara s'està tramitant la valoració de l'abastiment per a procedir la seva municipalització i la implantació d'un sistema de desnitrificació, a més de continuar desinfectant l'aigua amb equips i hipoclorit tot a càrrec de l'ajuntament.

L'única opció possible per la impossibilitat de realitzar una acció instantània de forma que l'AIGUA subministrada complisca amb el R.D. 140 és disposar de dipòsits de plàstic provisionals i subministrar aigua amb camions cisternes a l'indret mentre realitzem els tràmits de municipalització de l'abastiment privat així com les obres necessàries per a la potabilització, i que els abonats assumisquen si continuen amb el contracte que tenen amb el gestor privat baix la seua responsabilitat o bé es donen de baixa fins que l'aigua subministrada per la xarxa siga potable.

La xarxa d'abastiment privada subministrà aigua als habitatges amb una clara situació d'il·legalitat des dels anys setanta fins a l'any 2000, donat que aquestes no disposaven de cap llicència urbanística, aquest desenvolupament il·legal ha derivat en els problemes actuals que l'ajuntament ha intentat resoldre amb els instruments urbanístics al seu abast des de l'aprovació del Pla General vigent del any 2000, tot açò amb la problemàtica afegida de l'excés de nitrats de l'aigua subministrada que necessita de tractaments específics i costosos que a hores d'ara està valorant l'Ajuntament per a la seua implantació una vegada municipalitzat el servei.

Una vegada rebut l'informe, en donarem trasllat a la interessada perquè, si ho considerava convenient, hi presentara escrit d'al·legacions, cosa que va fer i es va ratificar en el seu escrit inicial.

2. Fonamentació legal

Arribats a aquest punt, i després de la detinguda lectura de l'escrit inicial de queixa, de l'informe remès i de les al·legacions presentades, passem a resoldre la queixa amb les dades que consten en l'expedient.

Així, l'objecte de la queixa és el subministrament d'aigua potable en l'àrea urbana del Carraixet, i els problemes que planteja la qualitat d'aquesta.

Amb relació a aquesta qüestió, aquesta institució ha de recordar que el servei d'aigua potable és una prestació obligatòria per als ajuntaments, d'acord amb el que hi ha preceptuat en l'art. 26 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local, i que resulta indispensable per a garantir el dret a un habitatge digne (art. 47 de la Constitució Espanyola i art. 16 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana).

Per part seua, l'art. 18.1.g) de l'esmentada Llei 7/1985 disposa que els veïns tenen dret a "exigir" la prestació i, si escau, l'establiment del corresponent servei públic, en el supòsit de constituir una competència municipal pròpia de caràcter obligatori, com succeeix en aquest cas.

L'Ajuntament de Xàtiva es refereix en el seu informe al desenvolupament en precari de la urbanització, que manca de serveis essencials com ara l'enllumenat públic o el sanejament d'aigües residuals, a més del subministrament d'aigua potable, del qual se sap que ha incomplert amb alguns dels paràmetres establits.

Referent a això, hem de recordar que el Reial decret 140/2003, de 7 de febrer, pel qual s'estableixen els criteris sanitaris de la qualitat de l'aigua de consum humà, disposa en el seu article 4:

Article 4. Responsabilitats i competències.

Sense perjudici del que s'estableix en la Llei 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat, i en la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local, s'estableixen les següents responsabilitats en l'àmbit d'aquest Reial decret:

1. Els municipis són responsables d'assegurar que l'aigua subministrada a través de qualsevol xarxa de distribució, cisterna o depòsit mòbil en el seu àmbit territorial siga apta per al consum en el punt de lliurament al consumidor.

2. Quan la captació o la conducció o el tractament o la distribució o l'autocontrol de l'aigua de consum el realitze un gestor o gestors diferents del municipi, aquest vetlarà pel compliment d'aquest Reial decret per part d'aquests.

.../...

4. Correspon als municipis l'autocontrol de la qualitat i el control en aixeta de l'aigua que consumeix la població en el seu municipi quan la gestió del proveïment siga de manera directa.

5. Quan la gestió del proveïment siga de manera indirecta, l'autocontrol de la qualitat de l'aigua de consum humà és responsabilitat dels gestors, cadascun en la seua pròpia part del proveïment.

Així, no sols és competència dels municipis la prestació del servei de subministrament d'aigua potable, sinó que, a més, els correspon assegurar que l'aigua subministrada siga apta per al consum; en aquest cas, cap d'aquestes competències ha sigut exercida per l'Ajuntament de Xàtiva, que va permetre el subministrament d'aigua per un gestor privat (coneixent que s'incomplien alguns dels paràmetres sanitaris), i a uns habitatges il·legals, i que encara avui manquen de serveis bàsics, atés que no s'han aprovat els corresponents instruments d'ordenació urbanística des de l'aprovació del Pla General, l'any 2000, que van classificar el sòl de l'àrea del Carraixet com a urbà.

En l'informe remés l'Ajuntament de Xàtiva es refereix a l'estudi de diferents solucions, que finalment van ser rebutjades en no complir els requeriments formulats per la Direcció de Salut Pública, tot indicant que s'està valorant la municipalització del Servei i apuntant com a solució provisional disposar de depòsits de plàstic provisionals i subministrar l'aigua amb camions cisterna.

3. Consideracions a l'Administració

En virtut de tot el que antecedeix, i ateses les consideracions exposades per a la defensa i efectivitat dels drets i llibertats compresos en el títol I de la Constitució i II de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, de conformitat amb el que es disposa en l'article 29.1 de la Llei 39/1988, aplicable a la present queixa, considerem oportú **RECOMANAR a l'Ajuntament de Xàtiva:**

1-. Que agilite els tràmits per a la municipalització del servei de subministrament d'aigua potable en l'àrea urbana del Carraixet, i que s'efectuen els tractaments que assegurin que l'aigua subministrada siga apta per al consum en el menor temps possible.

2-. Que, com a solució provisional, subministre aigua potable amb camions cisterna.

3-. Que redacte, proveï i adjudique o, en defecte d'això, realitze l'execució directa dels instruments d'ordenació urbanística necessaris per a dotar l'àrea urbana del Carraixet dels serveis bàsics.

Cosa que se li comunica perquè, en el termini màxim d'un mes, ens informe si accepta aquesta recomanació o, si s'escau, ens manifeste les raons que considere per a no acceptar-la, i això, d'acord amb el que hi ha previst en l'art. 29.1 de la Llei 11/1988 esmentada.

Aquesta resolució es publicarà en la pàgina web del Síndic de Greuges.

Atentament,

Ángel Luna González
Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana